

Aan de leden van de gemeenteraad en de griffier.

Uw brief van :
Uw kenmerk :
Ons kenmerk :
Bijlage :
Behandeld door : V. Gosselink-van Dijk
Telefoonnr. : 8211

Verzonden op:
Zuidwolde, 21 september 2021

Onderwerp : Aanbiedingsbrief programmabegroting 2022

Geachte leden van de gemeenteraad,

1. Voorwoord

'Ontwikkelingen sociaal domein blijven onze aandacht vragen!'

Afgelopen zomer werd bij de aanbieding en behandeling van de kadernota in juni jl. al duidelijk hoe wij als college de opstap zagen voor de samenstelling van de begroting voor het jaar 2022. Het laatste jaar van deze collegeperiode. Toen hebben wij ook al een korte terugblik gegeven op de afgelopen jaren met wat er zoal is gerealiseerd. Dat gaan we hier niet opnieuw doen, behalve dat we nog eens herhalen dat er nog volop gewerkt wordt aan de uitvoering van het lopende programma. Volgend jaar zijn er op 16 maart gemeenteraadsverkiezingen. Vanzelfsprekend zal kort daarop een nieuw college- en raadsprogramma worden geschreven. Mogelijk dat we daarbij ook kunnen putten uit de nieuw vast te stellen toekomstvisie voor De Wolden. Hieraan wordt op dit moment al druk gewerkt.

De besluitvorming over de kadernota 2022 is door de raad op 24 juni jl. afgerond. Met inachtneming van enkele moties en amendementen is toen in grote lijnen ingestemd met de beschreven beleidsontwikkelingen en speerpunten. Wel lag er de opdracht aan ons college deze besluitvorming te verwerken in de begroting 2022-2025 en deze zo mogelijk met een sluitend meerjarig perspectief aan de raad aan te bieden. Deze nieuwe begroting bieden wij u hierbij aan.

Ten opzichte van de kadernota 2022 zijn er aanvullende nieuwe ontwikkelingen die gepaard gaan met de nodige financiële gevolgen. Desondanks is de begroting structureel en reëel sluitend. Het is daarbij echter passen en meten om ruimte te blijven vinden voor andere belangrijke zaken en projecten. En dit dwingt ons ook tot het maken van bepaalde keuzes.

Met de besluitvorming rondom de herijking van het sociaal domein op 24 juni jl. dachten wij de verschillende hiervoor benodigde budgetten op orde te hebben. Zeer recentelijk, na het sluiten van de werkzaamheden voor het opstellen van de ontwerpbegroting, is gebleken dat

de werkelijke uitgaven hiermee weer uit de pas lopen. Verderop in deze aanbiedingsbrief gaan we nader in op deze problematiek.

Uitgangspunt voor de samenstelling van de nieuwe ontwerpbegroting waren de cijfers na de besluitvorming over de kadernota 2022. Hierna is de verdere begrotingsopbouw ter hand genomen en zijn alle cijfers geactualiseerd.

De meest in het oog springende zaken die het college samen met de raad in 2022 wil oppakken is het handhaven van 'Initiatiefrijke De Wolden', een veilige woonomgeving, ontwikkeling van duurzaamheid, investeringen in de wegen, riolering, speelvoorzieningen en begraafplaatsen. Daarnaast hebben we ook een eerste invulling gegeven aan de totstandkoming van een transitiefonds toekomstgerichte landbouw.

De ontwerpbegroting 2022 is in eerste aanleg redelijk in evenwicht. Toch vertoont deze ten opzichte van eerdere uitkomsten wel een achteruitgang. Door het afwegen wat het meest noodzakelijk is en mede gelet op de budgettaire ruimte, kunnen wij wederom een sluitende meerjarenbegroting ter goedkeuring aan de provincie voorleggen.

Net als in de afgelopen jaren willen we daarbij efficiënt omgaan met de lasten die wij onze inwoners in rekening brengen. Dat betekent ook dat we terughoudend zijn met lastenverzwaring en, daar waar het kan, zelfs de lasten voor onze inwoners te willen verlichten. Als college willen we echter wel voldoende ruimte binnen de exploitatiebegroting houden om de lasten, die met nieuwe investeringen gepaard gaan, ook op een verantwoorde manier te kunnen blijven opvangen.

De vermogenspositie van De Wolden is overigens nog steeds goed te noemen. Wel neemt de omvang van de algemene reserve verder af, mede doordat gezocht wordt naar alternatieve dekkingsmogelijkheden buiten de reguliere exploitatiebegroting om. Zoals bekend is het niet toegestaan om structurele lasten uit deze reserve te dekken. Voorstellen hiertoe zult u dan ook niet aantreffen in deze begroting.

2. Het structureel financieel meerjarenperspectief

Financiële mutaties sinds de behandeling van de Kadernota 2022

Het saldo in meerjarenperspectief ten opzichte van de Kadernota 2022 is veranderd door de volgende oorzaken op hoofdlijnen:

- Structurele doorwerking Jaarrekening 2020 en Bestuursrapportage 2021
- Gevolgen begrotingswijzigingen t/m nr. 5 van 2021
- Verwerking besluitvorming Kadernota 2022
- Verwerking besluitvorming herijking sociaal domein raadsbesluit 24-6-2021
- Verwerking overige aangeleverde mutaties organisatie-eenheden
- Actualisatie bijdragen 2022 aan de verbonden partijen en andere gesubsidieerde verenigingen en instellingen
- Doorwerking meicirculaire 2021 gemeentefonds
- Mutaties loon- en prijspeil met doorwerking naar derden
- Wijziging (vrijval) kapitaallasten en doorbelasting rente
- Aanpassing ramingen leges en huuropbrengsten
- Afstemming doorrekening opbrengst rioolrechten en afvalstoffenheffing.

In de tabel hieronder staat het structureel financieel meerjarenperspectief, zoals berekend bij de opstelling van de basiscijfers Programmabegroting 2022. Nadrukkelijk merken we op dat hierin de gevolgen van de t.o.v. de kadernota nieuw tijdens de scrums ingebrachte speerpunten nog **niet** zijn verwerkt.

Wel is o.a. de stelpost kapitaallasten beschikbaar om de dekking van de rente en afschrijving van eventuele nieuwe investeringen op te vangen.

UITKOMSTEN IN MEERJAREN-PERSPECTIEF VOLGENS 'PROGRAMMABEGROTING 2022' (bedragen x € 1.000)				
Jaarschijf	2022	2023	2024	2025
Actuele stand volgens besluitvorming Kadernota 2022 (blz. 8 aanbiedingsbrief)	377 V	241 V	202 V	394 V
<i>Mutaties:</i>				
- Kapitaallasten nieuwe investeringen, incl. treasury	57 N	92 V	90 V	83 V
- Mutaties gemeentefonds (o.a. meicirculaire 2021)	417 V	230 V	78 V	179 V
- Verwerking herijking sociaal domein incl. aanvullende middelen t.b.v. de jeugdzorg	7 V	76 N	75 N	75 N
- Eigen gemeentesecretaris	55 N	41 N	41 N	41 N
- Leges, begraafrecht, ozb, beheer/onderhoud sport, etc.	19 V	25 V	27 V	28 V
- Bijdragen verbonden partijen, subsidies, etc.	390 N	406 N	388 N	446 N
- Grex en overige gronden c.a., mutaties riolering, afval, griffie, diversen	1 V	18 V	15 V	45 V
Saldo concept programmabegroting 2022-2025 (N = nadelig)	319 V	83 V	92 N	167 V

Toelichting:

Gevolgen kadernota 2022

Uitgangspunt zijn de saldi zoals deze zijn opgenomen in de tabel op pagina 8 van de aanbiedingsbrief behorende bij de kadernota 2022, deels gecorrigeerd voor de hogere inzet van de stelpost herziening gemeentefonds ingaande 2023 (€ 400k i.p.v. € 225k) en het vervallen van de storting in de reserve glasvezel De Wolden, alsmede een incidentele dekking vanuit de algemene reserve.

Kapitaallasten nieuwe investeringen, inclusief treasury

In de huidige cijfers is rekening gehouden met de herrekenende kapitaallasten uit de staat van activa. Niet alleen zijn daarin de laatst beschikbaar gestelde investeringskredieten opgenomen, ook is de vrijval van kapitaallasten verwerkt van afgeschreven boekwaarden waarbij de vrijval betreffende de bedrijfsmatige investeringen min of meer is gereserveerd voor soortgelijke toekomstige nieuwe investeringen. Zoals al eerder is vermeld in de Kadernota 2022 (pagina 7) is op voorhand geen nieuw budget van € 220.000 geraamd wegens toename kapitaallasten 2025 (investeringen 2024).

De verschuldigde en de te ontvangen rente over opgenomen (kas)geldleningen, de verstrekte hypothecaire geldleningen alsmede van de verschillende dividenduitkeringen wijzigen eveneens regelmatig. Bij de kadernota 2022 was al bekend dat de dividenduitkering van de NV Rendo met € 150.000 neerwaarts is bijgesteld.

Mutaties algemene uitkering gemeentefonds

Op grond van de meicirculaire 2021 is een herberekening gemaakt van de voor de komende jaren te ontvangen algemene uitkering. Door middel van een afzonderlijke memo is de raad geïnformeerd over de budgettaire gevolgen daarvan. De in de primitieve begroting 2022

verwerkte bijstelling betreft dus de uitkomsten van de meicirculaire 2021 t.o.v. de ramingen die daarvoor in de meerjarencijfers waren opgenomen.

Hier wordt nogmaals melding gedaan van het voornemen door het Rijk om met ingang van 2023 een herziening door te voeren van de verdeelsystematiek betreffende de gemeentefondsuitkering. Hierover is de raad herhaaldelijk op de hoogte gesteld. Zoals bekend heeft de raad bij de besluitvorming over de kadernota 2022 de hiervoor opgenomen stelpost ter opvang van de aangekondigde nadelen teruggebracht van € 8 ton naar € 4 ton.

Herijking sociaal domein

In de aanloop naar de samenstelling van de begroting 2022 is het afgelopen jaar uitgebreid ingegaan op de herijking van het sociaal domein. De uiteindelijke besluitvorming door de raad op 24 juni 2021 is verwerkt in de basiscijfers van de nu voorliggende ontwerpbegroting. Ook zijn de extra door het Rijk toegekende middelen voor de kosten van de jeugdzorg in de begroting opgenomen, met inachtneming van het door de provincie als toezichthouder gestelde kader. Deze luidt dat we "slechts" 75% van de totale toegekende middelen mogen inzetten als dekkingsmiddel. Bij de verschijning van de septembercirculaire komt er meer duidelijkheid over het al dan niet ter beschikking komen van de resterende 25%. Vooral snog hebben wij met de inzet van 75% de begroting, voor wat betreft sociaal domein, sluitend weten te krijgen.

Eigen gemeentesecretaris

Ten opzichte van de kadernota 2022 is de meest actuele raming voor de te verwachten loonkosten c.a. van een eigen gemeentesecretaris met de aangegeven bedragen aangepast. Bij de kadernota was alvast een richtinggevend budget opgenomen, echter de invulling hiervan middels een parttime functionaris wordt niet mogelijk geacht. Vandaar dat de loonkosten zijn gebaseerd op het maximum van de beschikbare loonschaal.

Leges, begraafrechten, ozb, beheer en onderhoud sport, etc.

Zoals gebruikelijk is bij de samenstelling van de begroting rekening gehouden met een trendmatige aanpassing van de baten leges en begraafrechten. Deze jaarlijkse indexeringsvindt plaats op basis van het 'consumenten-prijnsindexcijfer (CPI) voor alle huishoudens' (= 1,5%). Voor de OZB was bij de kadernota ook al een trendmatige verhoging van 1,5% ingeboekt, evenals een verwachte groei van de totale opbrengst met 1% wegens areaaluitbreiding. Wel is nog een kleine correctie toegepast op deze ramingen. Tenslotte zijn ook de huren en kosten van beheer/onderhoud van de sportcomplexen aangepast.

Bijdragen verbonden partijen c.a.

Op basis van de ontvangen begrotingen van de zogenoemde 'Verbonden partijen' zijn de ramingen in de concept gemeentebegroting aangepast. Het betreft dan de bijdrage aan o.a. de Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen (SWO), de Veiligheidsregio Drenthe, de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Drenthe, de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe, etc. Ook zijn de gevolgen verwerkt van de geactualiseerde staat van subsidies en bijdragen aan verenigingen, instellingen, e.d.

Waar het de extra bijdrage aan de SWO betreft, wordt als aanvulling op de toelichting bij het onderdeel 'Overhead' in de programmabegroting nog het volgende opgemerkt.

In de bestuursrapportage (BeRap) 2021 hebben wij melding gemaakt van een aantal zaken die een structurele doorwerking hebben naar 2022. Het betreft:

1. Uitwerking WMO/meerkosten regeling ten bedrage van totaal € 500.000.
2. Versterking Financiële functie, totaal € 400.000.
3. Informatiseringsprojecten, totaal € 197.000.

Daar kan voor 2022 nog aan worden toegevoegd een voorziene stijging van de pensioenpremies van het personeel van ruim € 140.000 voor beide gemeenten. Het aandeel voor De Wolden in al deze kosten wordt daarmee bepaald op afgerond € 350.000.

Overige mutaties

Tenslotte zijn er nog enkele overige mutaties zoals de aanpassing van de ramingen bij de Grex'en (inclusief overige gronden en anterieure overeenkomsten) en de griffie. Ook op het gebied van de riolering en afvalinzameling en -verwerking zijn mutaties in de begroting doorgevoerd. Veelal betreft dit de reguliere bijstellingen van kostenramingen en opbrengsten.

Ook zijn tijdens de scrums voor de samenstelling van de programmabegroting 2022 nog een aantal aanvullende speerpunten met kostenramingen aangeleverd. Het betreft hier, naast de extra benodigde middelen voor de Wmo, de in onderstaande tabel vermelde speerpunten, waarvan de financiële gevolgen niet meer in het concept van de begroting konden worden verwerkt.

Samenvattend ontstaat hierna dan het volgende financiële meerjarige beeld:

Omschrijving	Incidenteel	2022	2023	2024	2025
Totaalsaldo conceptbegroting		318.533 V	83.264 V	91.639 N	166.864 V
Bij - Extra speerpunten begroting 2022-2025:					
<i>Programma 02 – DWD een veilig thuis</i>					
- Applicatie communicatie toezichthouders		8.333 N	8.333 N	8.333 N	8.333 N
- Extra buitengewoon opsporingsambtenaar	# 70.000 N				
- Extra WABO-toezichthouder (incidenteel)	@ 75.000 N				
<i>Programma 03 – Duurzaam leven in DWD</i>					
- Project implementatie Omgevingswet	@ 79.000 N				
<i>Programma 04 – DWD onderneemt</i>					
- Transitiefonds toekomstgerichte landbouw	@ 300.000 N				
<i>Programma 06 – DWD ontwikkelt etc.</i>					
- Drentse culturele gemeente De Wolden	@ 95.000 N				
<i>Programma 07 – Gezond meedoen in DWD</i>					
- Actualisatie Wmo		519.000 N	519.000 N	519.000 N	519.000 N
- Opstellen/uitvoeren lokale inclusie-agenda		15.000 N	26.000 N	26.000 N	11.000 N
- Uitvoering volksgezondheidsbeleid '22-'25		-	-	20.000 N	20.000 N
Bijgesteld saldo conceptbegroting	619.000 N	223.800 N	470.069 N	664.972 N	391.469 N
Aanvullende dekkingsmaatregelen:					
Dekking uit Corona compensatiegelden extra BOA	# 70.000 V				
Dekking uit algemene reserve	@ 549.000 V				
Inzet overschot Rijksmiddelen Jeugd		126.204 V	111.348 N	41.248 N	111.652 V
Correctie dividendopbrengst van NV Rendo		150.000 V			
Inzet stelpost herverdeling gemeentefonds		-	400.000 V	400.000 V	400.000 V
	-	52.404 V	181.417 N	306.220 N	120.183 V

en @ = uitgaaf met bijbehorende dekking

Toelichting:

Extra speerpunten begroting 2021-2024

Uit de opgeleverde scrums is bovenstaand overzicht opgesteld van de aangeleverde speerpunten waarvan de financiële gevolgen (nog) niet in de basiscijfers zijn verwerkt. Voor een nadere toelichting op de afzonderlijk benodigde bedragen wordt verwezen naar de in de

programmabegroting opgenomen speerpunten. Voor wat betreft de actualisatie van de Wmo wordt het volgende opgemerkt:

Wmo

We lopen met de tussentijdse rapportages op dit onderdeel constant achter op de werkelijkheid; de wereld staat ook op dit onderdeel niet stil. Ondanks de getroffen maatregelen, is er nu weer sprake is van oplopende tekorten. Daarvoor zijn er twee oorzaken, te weten:

1. Het zorgvolume blijkt, in tegenstelling tot wat is aangenomen in de 'Herijking van het sociaal domein', niet te dalen;
2. een (sterkere) stijging van de inkoopkosten bij externe partijen als gevolg van loon- en prijsstijging.

In hoeverre e.e.a. mede een gevolg is van Covid-19 is moeilijk aan te geven. Het is dan ook de vraag of deze ontwikkeling zich voortzet of dat de vraag mogelijk weer stabiliseert en/of in de toekomst zelfs weer zal afnemen.

In totaal gaat het volgens de laatste inschattingen om een bedrag € 519.000. We houden de vinger aan de pols en blijven dit in 2022 monitoren.

Jeugd

De extra door het Rijk toegezegde middelen voor de jeugd worden door ons geraamd op afgerond € 1,3 miljoen. Na dekking van het nog resterende tekort herijking sociaal domein (raadsbesluit 24 juni 2021) resteert van deze middelen nog een stelpost van € 663.500 en verder aflopend naar € 277.000 in 2025.

Mede als gevolg van Corona zien we in de jeugdhulp forse knelpunten ontstaan. De druk op de crisiszorg en de specialistische GGZ is toegenomen. Hierdoor is de reguliere zorg in de verdringing gekomen.

Voor de acute crisiszorg zijn in 2021 extra middelen beschikbaar gekomen voor 2021 en 2022. Dit loopt via de gemeente Groningen voor de 3 noordelijke provincies. Een aanvraag is gedaan en gehonoreerd. We weten echter op dit moment nog niet hoeveel middelen er naar Groningen komen. We verwachten dat dit niet voldoende gaat zijn en houden daarom rekening met extra kosten.

Daarnaast werken we aan een lokale ontwikkelagenda om de kosten duurzaam terug te dringen. Zo werken we bijvoorbeeld aan een nieuwe verordening en beleidsregels. Deze bieden ons meer sturingsmogelijkheden. Het vraagt echter ook meer formatieve inzet. Het Rijk komt met een hervormingsagenda. Met de uitvoering van deze maatregelen gaan de inkomsten in het gemeentefonds na 2022 weer omlaag. Het Rijk gaat ervan uit dat de kosten met deze maatregelen omlaaggaan. Een aantal van de genoemde maatregelen hebben we echter al ter uitvoering gebracht. Dat maakt het ook noodzakelijk om nog verder te kijken hoe we de jeugdzorg efficiënter en effectiever kunnen maken.

Tot slot was de financiering van het project 'Moeders van de Wolden' abusievelijk niet meegenomen in het raadsvoorstel. De kosten voor de benodigde formatie bedragen € 51.000.

De financiële gevolgen zijn

Onderdeel	2022	2023	2024	2025
Moeders van De Wolden	51.000	51.000	51.000	51.000
Uitvoeren ontwikkelagenda	130.000	130.000	130.000	100.000
Oplossen knelpunten in de acute keten	150.000	150.000	100.000	0
Effecten hervormingsagenda	-133.630	-236.574	-322.691	-425.636
Invoering woonplaatsbeginsel	335.828	435.828	435.828	435.828

Na besteding van deze middelen en rekening houdende met wat totaal benodigd en beschikbaar is, resteert er een overschot (=+) van of een tekort (= -) op de extra middelen jeugdzorg voor:

2022 van € 126.204
2023 van -/- € 111.348
2024 van -/- € 41.248
2025 van € 111.652

Per januari 2022 wordt het nieuwe woonplaatsbeginsel ingevoerd. Nieuw is dat de oorspronkelijke woonplaats van jeugdigen leidend gaat zijn en niet de gemeente waar de instelling is gevestigd bij voogdij. Bij de meicirculaire 2021 zijn hiervoor extra middelen toegekend. Voor 2022 en volgende jaren een bedrag van € 436.000. Wij verwachten voor 2022 het compensatiebedrag niet volledig te benutten maar voor het eerste jaar te ramen op € 335.828.

De herijking sociaal domein in De Wolden hebben we altijd als één totaalpakket gezien (jeugd, WMO en participatie). Daarom hebben we gemeend een overschot op het ene beleidsveld te verdisconteren met een tekort op een ander beleidsveld. Dit kan uiteraard slechts zolang er sprake is van een overschot. Mocht blijken dat het budget voor 2022 niet toereikend is dan kan de reserve sociaal domein als achtervang dienen.

Correctie dividenduitkering NV Rendo

Bij de kadernota 2022 hebben we vanaf 2022 rekening gehouden met een lagere dividenduitkering van NV Rendo. Dit was gebaseerd op een brief van de Raad van Commissarissen (RvC) waar een lager bedrijfsresultaat was aangekondigd voor 2021 als gevolg van de investeringen die NV Rendo moet plegen in het kader van de energietransitie. Naar nu blijkt, schuiven deze investeringen door naar 2022 en volgende jaren. Dat betekent dat we ervan uitgaan dat het bedrijfsresultaat van 2021 niet veel lager zal zijn dan voorgaande jaren. Voor ons reden de verlaging voor 2022 terug te draaien.

Inzet stelpost herverdeling gemeentefonds

Hiervoor is onder 'Mutaties algemene uitkering' al ingegaan op de nog aanwezige stelpost herverdeling gemeentefonds. Wij zien op dit moment voldoende aanleiding om het restant van deze middelen mede te gebruiken als aanvullende dekking van het begrotingstekort voor de jaren na 2022. Naar het zich nu laat aanzien zal deze operatie voor De Wolden geen structureel nadeel opleveren, sterker nog de laatste berichten spreken zelfs over een mogelijk voordeel. De provincie heeft onlangs aangegeven dat gemeenten hierop niet mogen voorsorteren, wel is het toegestaan om het restant van de nog aanwezige stelpost aan te wenden.

3. Zicht houden op een sluitende meerjarenbegroting

Zoals altijd doet zich de vraag voor hoe de nieuwe financiële uitkomsten van de voorliggende conceptbegroting te duiden. Immers, wat zijn b.v. de gevolgen voor de inwoner (woonlasten) en welke ruimte heeft de gemeente in de toekomst voor het opvangen van onvoorziene tegenvallers?

De hiervoor vermelde meerjarenramingen van de exploitatiebegroting sluiten voor wat betreft 2022 en 2025 dus met positieve eindcijfers. Vooralsnog houden we rekening met een negatieve uitkomst voor de jaren 2023 en 2024. Vanzelfsprekend zijn het momentopnames en nieuwe informatie naar aanleiding van bijvoorbeeld Prinsjesdag, de septembercirculaire gemeentefonds, etc. kan aanleiding zijn tot bijstelling van de cijfers.

Indien noodzakelijk zullen er eventueel aanvullende dekkingsmaatregelen moeten worden

aangewezen zodat ook deze meerjarencijfers positief blijven. Daarbij is het van belang dat we niet te veel afhankelijk zijn van het rijksbeleid en in staat blijven om onvoorziene tegenvallers te kunnen opvangen. Een redelijk meerjarig positief begrotingssaldo is daarvoor een voorwaarde, waarbij er tevens oog is voor de gewenste ruimte voor onder andere nieuw beleid met bijbehorende investeringen. Gezien het vorenstaande stellen wij u voor ook met de gevolgen van de aanvullende speerpunten/wensen in te stemmen en deze door middel van een eerste begrotingswijziging 2022 administratief te verwerken.

Voortzetting 'Initiatiefrijke De Wolden'

Zoals bekend is het project 'Initiatiefrijke De Wolden' jaren achtereen gefinancierd vanuit de reserves. In deze dekking was voorzien t/m 2021. In 2022 zijn nog 'overgebleven' middelen uit voorgaande jaren beschikbaar zodat de dekking ook volgend jaar beschikbaar is. Er zal een afweging gemaakt moeten worden hoe hier na 2022 mee verder te gaan.

Stelpost kapitaallasten nieuwe investeringen

Zoals bij de kadernota 2022 is vermeld (pagina 82) zal, afhankelijk van de financiële mogelijkheden, na de gemeenteraadsverkiezingen 2022 bij de samenstelling van het collegeprogramma worden beoordeeld wat voor de volgende collegeperiode t/m 2025 de mogelijkheden zijn voor het doen van nieuwe investeringen. In de toegevoegde jaarschijf 2025 is vooralsnog geen stelpost hiervoor opgenomen.

4. Vermogenspositie van de gemeente (Algemene reserve)

Op de pagina's 10 en 11 van de kadernota 2022 hebben wij een mogelijke verwachting geschetst van onze vermogenspositie. Hierna geven wij van de algemene reserve de laatste stand van zaken. Voor een nadere toelichting betreffende dit onderwerp, verwijzen wij u naar de 'Uiteenzetting van de financiële positie' achterin de programmabegroting 2022.

Ontwikkeling algemene reserve (excl. onderdeel bouwgrond)	Saldo
Tussenstand 31-12-2020 volgens de jaarrekening 2020 incl. rekeningsaldo	25.109.577
Af:	
Bestemd uit rekeningsaldo 2020 voor Coronamaatregelen Tweede Kamerverkiezingen	-61.655
Bestemd uit rekeningsaldo 2020 voor incidentele lasten 'HSC' (reserve HSC)	-210.915
Bestemd uit rekeningsaldo 2020 i.v.m. aanvulling reserve sociaal domein	-442.785
Initiatiefrijke De Wolden 2021/2022	-549.853
Diverse overige onttrekkingen begroting 2021	-43.820
Implementatie Omgevingswet 2021	-32.000
Dekking klimaatdoelen 2021 (€ 86.500) en 2022 (€ 63.500)	-150.000
Dekking opstellen warmteplan 2021	-50.000
Opstellen economisch actieplan	-20.000
Dekking tekort sociaal domein 2021	-675.000
Diverse overige onttrekkingen begroting 2022	-220.000
Aanvullende (extra) speerpunten begroting 2022	-459.000
Diverse overige onttrekkingen en extra speerpunt 2023	-140.000
Totaal bijgesteld saldo	22.054.549

Met uw raad is in het verleden de afspraak gemaakt om rekeningoverschotten te storten in en -tekorten te onttrekken aan de algemene reserve.

5. Investerings 2022

In de kadernota 2022 is het meerjarige investeringsoverzicht opgenomen. Vanzelfsprekend is dit geen statisch gebeuren. Ten opzichte van de laatste stand zullen er wellicht aanpassingen nodig zijn, mede afhankelijk van de besluitvorming door uw raad (o.a. aardgasvrije wijken proeftuin Ansen, voorbereidingskrediet gebiedsvisie 'De Baete' te Ruinen, het naar voren halen aanleg van het fietspad Weerwilleweg Koekange en de mogelijke aanpassing van de te treffen maatregelen N375 en met betrekking tot de fietsbrug over de N48. Tenslotte zien we ook de aanbesteding van het nieuw te bouwen HSC te Zuidwolde met belangstelling tegemoet. In hoeverre al deze aanpassingen kunnen worden opgevangen binnen de afgesproken financiële kaders, is nog niet duidelijk. Bekend is dat (de lasten van) sommige investeringen buiten het afgesproken maximum van € 4,0 miljoen blijven. Het gaat daarbij doorgaans om investeringen waarvan de lasten b.v. worden gedekt door een gemeentelijke heffing, uit de stelpost 'bedrijfsmatige investeringen' of dat het b.v. verstrekking van leningen betreft waarvan de rente en aflossing wordt terugontvangen.

Op basis van het overzicht uit de kadernota 2022 en de informatie uit de thans voorliggende programmabegroting met aanbiedingsbrief, zijn de voorgenomen investeringen 2022 hierna nog eens samengevat, namelijk:

Geplande investeringen	Bedrag
- Diverse rioleringsprojecten	€ 700.000
- Voorbereidingskrediet omgeving 'De Baete' te Ruinen	" 35.000
- Proeftuin Ansen, aardgasvrije wijken	" 2.398.400
- Aanleg fietspad Dwingelerweg te Ansen	" 131.250
- Aanleg fietspad Weerwilleweg te Koekange	" 263.500
- Diverse uitvoeringsmaatregelen GVP	" 212.000
- Reconstructie Gedempte Wijde Wijk te Kerkenveld	" 611.075
- Vervanging speelvoorzieningen 2022	" 67.500
- Aanleg kunstgrasveld KIOS te Ruinerwold (incl. ophoging van € 16.500)	" 148.500
- Vervanging ondergrondse glascontainers	" 25.000
- Zonne- en verzilveringen 2022	" 400.000
Totaal	€ 4.992.225

In artikel 4 van de 'Financiële verordening gemeente De Wolden 2017' staat dat de raad bij de begrotingsbehandeling aangeeft van welke investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het benodigde krediet wil ontvangen. De overige investeringen worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.

Wij stellen u voor, ter uitvoering van artikel 4 van de 'Financiële verordening gemeente De Wolden 2017', in te stemmen met autorisatie van de genoemde investeringskredieten.

De dekking van de rente en afschrijving van de verbetermaatregelen riolering kan plaatsvinden door een aanpassing van het rioolrecht. De overige kredieten worden gedekt door te beschikken over een gedeelte van de middelen uit de 'Algemene reserve' of uit de reguliere exploitatieruimte, dan wel worden gedekt door een externe subsidie/bijdrage (Proeftuin Ansen). Meer informatie over de genoemde investeringen is opgenomen bij de betreffende speerpunten in de programmabegroting 2022.

6. Tariefsaanpassing belastingen en heffingen 2022

Onderdeel van de programmabegroting 2022 vormen de verplicht voorgeschreven paragrafen. Een van de paragrafen gaat over de lokale heffingen. Daarin is per heffing aangegeven wat op basis van de concept begrotingscijfers de verwachte opbrengst zou zijn.

Juist gelet op de onder druk staande meerjarige exploitatiesaldi en mede gezien de nieuwe wensen/-speerpunten, is het de laatste jaren gebruikelijk om op voorhand v.w.b. de Ozb, een trendmatige stijging van 1,5% van de tarieven te verwerken. Hiernaast is ook gerekend op een autonome stijging van de opbrengst met 1% wegens ver- en nieuwbouw van woningen c.a. (heeft geen invloed op de hoogte van de tarieven).

In het door de gemeenteraad vastgestelde watertakenplan Fluvius 2016-2021 is de ontwikkeling van de rioolheffing vastgelegd voor de betreffende planperiode. In dit watertakenplan was een stijging van het rioolrecht van € 1,50 voorzien voor de komende 20 jaar (t/m 2036) om kostendekkend te kunnen zijn en te blijven. Op basis hiervan wordt rekening gehouden met een stijging van het tarief met afgerond 0,7%. Bij deze verhoging is dan ook rekening gehouden een storting in de 'Voorziening riolering' ter grootte van het overschot.

Ook bij de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt een 100% kostendekkende heffing. Op basis van de geactualiseerde cijfers en uitgangspunten is een nieuwe doorrekening gemaakt, waaruit blijkt dat een voordelige bijstelling van de tarieven mogelijk is. Deze positieve bijstelling wordt veroorzaakt door een combinatie van een lagere afvalstoffenbelasting, inzamelkosten en hogere verkoopopbrengsten grondstoffen met daartegenover hogere verwerkingskosten afval (incl. btw). Zoals bekend hanteert De Wolden sinds 2021 een tariefstelling volgens het zogenoemde 'Diftar-systeem'. Hierbij is het tarief deels opgebouwd uit een vast deel en verder op basis van het aantal aanbiedingen van de restafvalcontainer. Vooralsnog zien de tarieven er als volgt uit:

Grondslag	De Wolden 2021	De Wolden 2022
Eenpersoonshuishouden	€ 164,04	€ 161,64
_basistarief	€ 106,92	€ 105,36
_aanbieding restafval*	€ 57,12	€ 56,28
Meerpersoonshuishouden	€ 203,76	€ 200,76
_basistarief	€ 132,36	€ 130,44
_aanbieding restafval*	€ 71,40	€ 70,32
Tarief per aanbieding restafval	€ 8,40	€ 8,28
Eenpersoonshuishouden (verzamelcontainer)	€ 162,00	€ 159,60
Meerpersoonshuishouden (verzamelcontainer)	€ 205,56	€ 202,56

In totaal zouden de woonlasten volgens onderstaand overzicht per huishouden hiermee stijgen met 0,44% naar € 755,86 (2021 is dit € 752,54). Een stijging dus van € 3,32 of ± € 0,28 per maand.

Woonlasten per huishouden

Belasting	De Wolden 2021	De Wolden 2022	t.o.v. 2021	Landelijk 2021	Drenthe 2021
Gemiddelde OZB aanslag *	€ 317,42	€ 322,18	1,5%	€ 305,00	€ 324,21
Afvalstoffenheffing	€ 203,76	€ 200,76	-1,5%	€ 305,00	€ 243,23
Rioolheffing	€ 231,36	€ 232,92	0,65%	€ 201,00	€ 190,36
Totaal woonlasten	€ 752,54	€ 755,86	0,44%	€ 811,00	€ 757,80

In verband met de nog in uitvoering zijnde hertaxatie zijn de in de tabel opgenomen percentages 2022 niet definitief. Daarom zijn de percentages 2021 alleen verhoogd met een trendmatige aanpassing (1,5%). We berekenen de juiste percentages 2022 aan de hand van de vastgestelde waardeontwikkeling in de hertaxatie. Uitgangspunt is dat de waardeontwikkeling voor de OZB budgettair neutraal verloopt. Bij de vaststelling van de verordening OZB op 16 december 2021 leggen we de definitieve heffingspercentages ter vaststelling voor.

Zoals gebruikelijk zullen eind van dit jaar (in de maand december) de definitieve tarieven van de onderscheidene belastingen en heffingen aan u worden voorgelegd.

7. Overige onderwerpen

Gevolgen 'Coronacrisis'

We zitten op dit moment midden in het versoepelen van de coronamaatregelen door het kabinet. De Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 (Twm), zoals de wet formeel heet, wordt weliswaar verlengd tot 1 december 2021 maar de uiteindelijke doelstelling is wel om te komen tot een situatie waar het virus 'blijvend onder controle' is. De Twm is nog noodzakelijk zolang de situatie nog zorgelijk en waakzaam is of blijft.

Het is moeilijk te voorspellen wanneer het virus 'blijvend onder controle' is. Het zou kunnen dat zulks nog een flinke tijd duurt. We hebben eerder gezien dat het 'grillig verloop' van de crisis zichtbaar wordt wanneer te snel versoepelingen worden doorgevoerd. Deze moesten weer snel worden teruggedraaid toen het aantal besmettingen weer snel opliep.

Toch gaan wij er van uit dat de genomen en aangekondigde versoepelingen zullen leiden tot het weer verder openen van de samenleving in 2022. De crisisorganisatie binnen de samenwerkingsorganisatie zal in 2021 worden afgeschaald maar kan, mocht dit nodig zijn, weer snel worden opgeschaald.

Wat nog mogelijke financiële gevolgen zullen of kunnen zijn van de 'coronacrisis' voor 2022 en volgende jaren is, net als de crisis zelf, heel moeilijk en lastig te voorspellen. De economie trekt weer wat aan en is bezig zich te herstellen. Reden voor het kabinet om regelingen zoals de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo) op termijn te beëindigen.

Wij hebben dan ook gemeend geen (extra) specifieke bedragen ter compensatie voor de gevolgen van de coronacrisis op te nemen anders dan waarvoor we compensatie vanuit het Rijk verkrijgen. Wel is het zo dat op specifieke taakvelden mogelijk budgetten zijn verhoogd als gevolg van de coronacrisis. Deze zijn dan ook specifiek toegelicht in de desbetreffende programma's. Wij hebben daarom gemeend geen afzonderlijke paragraaf meer over dit onderwerp in de begroting op te nemen. We gaan er van uit dat er in basis goede cijfers en toelichtingen op de huidige taakvelden binnen de diverse programma's zijn weergegeven.

